

ПАМ'ЯТІ МИХАЙЛА ІВАНОВИЧА МІЩЕНКА (1959—2020)

21 липня 2020 р. раптово зупинилось серце видатного українського та американського вченого Михайла Івановича Міщенко (Michael I. Mishchenko). Протягом восьми років (1984—1992 рр.) Михайло Іванович був нерозривно пов'язаний з Головною астрономічною обсерваторією НАН України, спочатку як аспірант після закінчення Московського фізико-технічного інституту (МФТІ), а після захисту кандидатської дисертації — як науковий співробітник. Але і після від'їзду до США в 1992 р. він продовжував підтримувати тісні зв'язки з ГАО, часто приїздив до Києва, надсилав багато наукової літератури, до останніх днів життя тісно співпрацював з українськими колегами та товаришував з ними.

Михайло Міщенко був непересічним науковцем. Коло його наукових досягнень було надзвичайно широким, від розробки загальної теорії переносу випромінювання в дискретних середовищах безпосередньо з макроскопічних рівнянь Максвелла до розвитку так званого Т-матричного методу розрахунку характеристик розсіяння випромінювання несферичними частинками та написання відповідної комп'ютерної програми, яка широко використовується у світі. Багато уваги Михайло Міщенко приділяв вивченню властивостей розсіяння електромагнітного випромінювання морфологічно складними середовищами та інтерпретації поляриметричних спостережень тіл Сонячної системи, зокрема дослідженню аерозолу в атмосфері Землі. Він розробив алгоритм для визначення властивостей земного аерозолу на основі даних спектрофотополяриметричних спостережень, виконаних на навколоземній орбіті, який ліг в основу розробки інструмента, створеного в рамках космічної місії НАСА «Глорія». На жаль, ця місія зазнала невдачі при запуску. Михайло Іванович був одним з ініціаторів початку в Україні робіт з дослідження властивостей земного аерозолу з використанням спостережень на навколоземній орбіті. Він зробив великий внесок в розробку ідеології і практичну реалізацію створення приладів для виконання української космічної місії «Аерозоль UA».

Михайло Міщенко опублікував 5 монографій та понад 300 статей у наукових журналах, його індекс Хірша в пошуковій системі Scopus дорівнює 70. Він був прискіпливим головним редактором «Journal of Quantitative Spectroscopy & Radiative Transfer», входив до редколегій багатьох наукових журналів, зокрема був членом редколегії журналу «Космічна наука і технологія». Протягом багатьох років організував велику кількість наукових конференцій, серед яких дві конференції в Україні у рамках NATO Advanced Study Institute (2003, 2010 рр.). Його науковий внесок було відзначено багатьма міжнародними преміями та нагородами, зокрема Державною премією України в галузі науки і техніки (2010 р.) і премією імені М. П. Барабашова НАН України (1993 р.).

Блискучу наукову кар'єру Михайла Міщенко перервала раптова смерть, але його наукова спадщина ще багато років буде широко використовуватись, а пам'ять про нього назавжди збережеться в серцях його друзів та колег.

*Від імені членів редколегії та колег
Я. С. Яцків і Ж. М. Длугач*